

Beslutningsforslag nr. B 61. Fremsat den 5. februar 1992 af Riishøj (SF), Pernille Frahm (SF), Gade (SF), Birgitte Husmark (SF), Gert Petersen (SF) og Ebba Strange (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om særlig støtte til en global miljøindsats

Folketinget opfordrer regeringen til at afsætte 0,5 pct. af bruttonationalproduktet som særlig støtte til en global miljøindsats uden for landets grænser.

Beløbet ydes ud over den ene procent af bruttonationalproduktet, der i dag ydes til udviklingsbistand.

Der forudsættes en gradvis stigning til 0,5 pct. over en 5-års-periode, begyndende med 0,1 pct. i finansåret 1993 og stigende derefter med 0,1 pct. om året.

Finansieringen sker gennem tilsvarende besparelser på de danske militærudgifter, sådan at der sker en mærkbar forskydning fra militær til miljø.

Bemærkninger til forslaget

Verden brugte i 1985 godt og vel 900 mia. dollar til militær (og det er ikke mindre i dag), altså 2,5 mia. dollar om dagen, en ufattelig stor sum.

I juni gennemføres i FN's regi i Rio de Janeiro den skelsættende konference om miljøet. Brundtlandrapporten og rapporterne fra FN's klimapanel har over for de deltagende lande understreget alvoren af de emner, der er til debat.

På Riomødet vil det vise sig, om der efter sammenbruddet af den gamle blokopdelte og militariserede verdensorden er vilje til at gennemføre en ny verdensorden, hvor nedrustning, atomvåbenkontrol, kontrol med våbenoverførsler, overførsel af midler fra militær til miljø og udvikling for verdens fattigste befolkningsgrupper ikke blot sættes på dagsordenen, men også omsættes i handling.

Verdens rigeste lande kan ikke med nogen ret på Riomødet stille sig op som moralske vogtere på resource- og miljøområdet, dersom disse ikke forinden nationalt eller regionalt har forpligtet sig til initiativer, der klart fører til opprioritering og løsning af miljø- og ressourcespørgsmålet.

Sker det ikke, vil lokale, men farlige krige forårsaget af overbefolkning, underudvikling, miljøødelæggelse m.v. præge de næste årtier. Risikoen for krige udkæmpet med atomvåben bliver i så tilfælde overhængende. Borgerkrig i Jugoslavien og (foreløbig) i dele af det tidligere Sovjetunionen er første varsel om, at sådanne krige ikke længere geografisk er fjernt fra Europa.

Danmarks indflydelse er naturligvis begrænset, men det har ikke desto mindre betydning, at mindre ressourcestærke lande tager selvstændige initiativer, der kan inspirere andre stater. Indtil nu er det beskedent, hvad Danmark i praksis har kunnet bidrage med. Dog er vedtagelsen af CO₂-forslaget et eksempel på, at Danmark også i handling er villig til at gå enegang, dersom andre EF-lande ikke lever op til deres forpligtelser.

Et andet område, hvor Danmark gerne på en positiv måde skulle gå enegang, er det militære område. Det er aldeles uholdbart, at Danmark til militærud-

gifter bruger mere end dobbelt så meget som til ulandsbistand.

Gennem beslutningsforslaget skabes grundlag for, at Danmark over en kortere årrække bringes i den modsatte situation, at der bruges dobbelt så mange midler til opretning af det globale miljø og til skabelse af bæredygtig udvikling i verdens fattigste lande.

Forslagsstillerne går ud fra, at Danmark fastholder, at der i de kommende år som udviklingsbistand anvendes 1 pct. af BNP. En væsentlig del af denne bistand bør (også) være miljørelateret. Derudover reserveres 0,5 pct. af BNP til støtte for en global miljøsindsats uden for landets grænser.

Det er et synspunkt, der har bred folkelig støtte; f.eks. har Mellemfolkeligt Samvirke i en henvendelse til Folketinget umiddelbart før starten på Folketingsåret 1991-92 ytret ønske om netop en sådan global indsats for miljøet.

Som ansvarlig for skønsmæssigt 80 pct. af den globale forurening har de 20 pct. af verdens befolkning, der lever i den rige verden, et helt særligt ansvar. Den særlige støtte, der her lægges op til, kan med fuld ret betragtes som (delvis) godtgørelse af udgifter, som Danmark har påført verdenssamfundet i form af forurening.

I forslaget er lagt op til en gradvis stigning op til 0,5 pct. af BNP. Det mest positive ville være, dersom der oprettes en stærk FN-særorganisation for miljøet. En væsentlig del af de danske midler vil kunne kanaliseres gennem et sådant tværgående og stærkt FN-organ, som naturligt vil kunne omfatte flere af de nuværende dele af FN-systemet, der beskæftiger sig med miljøspørgsmål.

I en verden, der har så store fælles problemer, og som er blevet så opsplittet i nationalstater, er et stærkere FN en simpel nødvendighed, og derfor er de planer, som regeringen har for reduktion af FN-bistanden, helt forkastelige.

Det er vigtigt, at dette beslutningsforslag vedtages af Folketinget før Riokonferencens åbning i juni måned. Gennem vedtagelse af dette beslutningsforslag giver Danmark et positivt signal om, at i hvert fald en del af den rige del af verden omsætter smukke ord i

praksis. Vi kan derefter med større vægt arbejde, f.eks. inden for EF, for, at andre lande følger efter.

Dette beslutningsforslag er kun en del af det, der bør være den samlede indsats for etablering af en ny international orden. Tiden vil vise, om den anførte målsætning er tilstrækkelig. De aktuelle problemer

for verdens fattigste lande, problemerne omkring det globale miljø og de stærkt voksende problemer i de tidligere kommunistiske lande understreger, at beslutningsforslaget i virkelighedens verden slet ikke er for ambitiøst, tværtimod.